МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра кримінального, цивільного та міжнародного права
(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«**ЗАТВЕРДЖУЮ**»

Декан Юрій ФІЛЕЙ

«31» серпня 2026 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 07 Інтелектуальна власність
(шифр за відповідною освітньою програмою та назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація)

МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ТА ТЕРМІЧНА ОБРОБКА МЕТАЛІВ
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність G8 «Матеріалознавство»
(код і найменування спеціальності)

галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти другий (магістерський рівень) вищої освіти
(назва ступеня вищої освіти)

2026 рік

програма з дисципліни ОК 07 Інтелектуальна власність
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальності G8 «Матеріалознавство» ,
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація)
МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ТА ТЕРМІЧНА ОБРОБКА МЕТАЛІВ
(назва освітньої програми (спеціалізації)).

Розробник (и): Філей Ю.В., декан юридичного факультету, к.ю.н., професор
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма погоджена:

Завідувач кафедри КЦМП Тетяна ЛЕОНЕНКО
_____ 2026

Гарант освітньої програми Наталя СОЛІДОР
(ім'я прізвище)
_____ 2026

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
(найменування факультету)

Протокол від «31» серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії ЮФ Юрій ФІЛЕЙ
(ім'я прізвище)
_____ 2026

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський рівень) вищої освіти
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність	G8 «Матеріалознавство»
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	2	-
Змістових модулів	2	-
Семестр	2	2
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	32	8
лекції *практичні* *лабораторні* *семінарські*	16 - - 16	4 - - 4
з них самостійної роботи:	58	82
Занять на тиждень	2	8
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проєкт) (*загальний обсяг*)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є надання навичок з оформлення об’єктів права інтелектуальної власності, їх комерціалізації та організації захисту.

3. Завдання вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» здобувачі повинні визначати:

- основні поняття системи правової охорони інтелектуальної власності;
- визначати складові міжнародної системи охорони інтелектуальної власності;
- складові системи інтелектуальної власності в Україні;
- інтелектуальну власність в нормах загального законодавства України;
- об’єкти права інтелектуальної власності;
- суб’єкти права інтелектуальної власності;
- алгоритм правової охорони об’єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків);
- алгоритм правової охорони засобів індивідуалізації сучасників цивільного обороту (знаків для товарів і послуг, зазначень походження товарів);
- алгоритм правової охорони нетрадиційних об’єктів інтелектуальної власності (топографій, інтегральних мікросхем тощо);
- алгоритм правової охорони об’єктів промислової власності (винаходів, знаків для товарів і послуг) в іноземних державах;
- алгоритм правової охорони об’єктів авторського права (творів літератури, науки та мистецтва);
- права та обов’язки власників охоронних документів на об’єкти права інтелектуальної власності;
- вартість предмета ліцензійного договору про передачу прав на використання об’єктів права інтелектуальної власності;
- процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення;
- випадки порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об’єкти промислової власності.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Вивченню навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» передують загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

Одержані знання з зазначеної дисципліни можуть бути використані при написанні будь-яких наукових праць та при підготовці до професійної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» дозволить виробити у здобувачів системне бачення проблеми, полегшити сприйняття ними спеціальних дисциплін навчального плану, а також забезпечить інтелектуальний і соціальний розвиток особистості.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти отримає

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання:

РН7. Здійснювати захист інтелектуальної власності.

РН8. Уміти застосовувати методи захисту об’єктів інтелектуальної власності, створених в ході професійної (науково-технічної) діяльності.

РН18. Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.

6. Зміст навчальної дисципліни

ВСТУП. ПОНЯТТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Результат інтелектуальної праці як об'єкт власності. Відміна між матеріальними і нематеріальними об'єктами власності.

Поняття права інтелектуальної власності, виключного права. Особисті немайнові і майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності. Матеріальна складова інтелектуальної власності (майнове право). Авторське (особисте) немайнове право інтелектуальної власності.

Визначення і поняття об’єктів права інтелектуальної власності. Визначення об'єктів права інтелектуальної власності у відповідності до Стокгольмської (1967 р.) Конвенції. Визначення об'єктів промислової власності у відповідності до Паризької Конвенції по охороні промислової власності (1883 р.). Поняття об'єктів авторського права і суміжних прав.

ЕВОЛЮЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Еволюція промислової власності. “Відкрита грамота” в Англії як перший охоронний документ на об'єкти промислової власності. Справа суконщиків із Іспвіча та її наслідки. Статус про монополії (1628 р.). Історія товарних знаків. “Тавро” - як праобраз товарного знаку. Роль товарного знаку.

Еволюція авторського права і суміжних прав. Поява книгодрукарства як імпульс до захисту авторських прав. Статут королеви Анни. Особливості французької системи авторського права. Роль філософської думки Германії в формуванні морального права інтелектуальної власності.

Еволюція інтелектуальної власності в Україні. Стан охорони об'єктів інтелектуальної власності за радянські часи і пострадянський період.

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Зв'язок між розвитком цивілізації і заохоченням творчої активності громадян.

Промислова власність і розвиток. Необхідність системи промислової власності. Задачі національної системи промислової власності. Роль патентів на винаходи та товарних знаків в розвитку промисловості і торгівлі. Патентна інформація і її значення.

МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Міжнародна охорона промислової власності.

Паризька конвенція (1883 р.) "Про охорону промислової власності" і Міжнародний Союз по охороні промислової власності. Інші міжнародні угоди та договори з питань охорони промислової власності.

Порядок патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах. Принципи визначення доцільності і процедури правової охорони в іноземних державах. Правова охорона відповідно до національних законодавств. Правова охорона відповідно до договору про патентну кооперацію. Правова охорона відповідно до регіональних угод.

Міжнародна охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Принципи національного режиму. Принцип "автоматичної" охорони. Пріоритет міжнародного права перед національним.

ОБ'ЄКТИ І СУБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Об'єкти і суб’єкти авторського права і суміжних прав. Об'єкти охорони авторського права. Об'єкти інтелектуальної власності, що не охороняються авторським правом. Об’єкти охорони суміжним правом.

Суб'єкти авторського права і суміжних прав. Інфраструктура для реалізації авторських прав. Організації колективного управління авторськими правами.

Об'єкти права промислової власності. Поняття та ознаки винаходу. Об‘єкти винаходу. Об‘єкти, що не визнаються винаходом. Поняття та ознаки корисної моделі. Поняття та ознаки промислового зразка.

Засоби індивідуалізації суб’єктів підприємницької діяльності: знаки для товарів та послуг, фірмові найменування, зазначення походження товарів. Поняття і види знаків для товарів і послуг. Поняття і види зазначення походження товарів. Поняття права на фірмові найменування.

Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Поняття і ознаки нетрадиційних об’єктів права промислової власності: топографій інтегральних мікросхем; сортів рослин; комерційної таємниці. Захист від недобросовісної конкуренції.

Суб'єкти права промислової власності. Представники у справах інтелектуальної власності.

СИСТЕМА ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Поняття інститутів права інтелектуальної власності. Інститут авторського права і суміжних прав. Інститут патентного права. Інститут прав на засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів та послуг. Інститут прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Джерела права інтелектуальної власності в нормах Конституції України і Цивільного кодексу. Відображення норм права інтелектуальної власності у загальному законодавстві України. Джерела спеціального законодавства України з питань охорони інтелектуальної власності.

Джерела права промислової власності. Джерела авторського права і суміжних прав. Джерела правової охорони нетрадиційних об’єктів права інтелектуальної власності. Питання вдосконалення національного законодавства в сфері охорони прав інтелектуальної власності.

МІЖНАРОДНА СИСТЕМА ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Головна мета ВОІВ. Структура ВОІВ. Членство в ВОІВ. Союзи та договори, адміністративні функції яких виконує ВОІВ.

Участь України в роботі ВОІВ. Значення міжнародного співробітництва в сфері інтелектуальної власності для України.

Співробітництво в рамках міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності. Європейська патентна організація (ЄПО). Євразійська патентна організація.

Міжнародні договори з питань охорони промислової власності. Регіональні угоди з питань охорони промислової власності. Угоди з питань міжнародної класифікації об’єктів промислової власності. Міжнародні конвенції в сфері охорони авторських прав і суміжних прав. Угода про торговельні аспекти прав на інтелектуальну власність.

НАБУТТЯ ПРАВ НА ОБ’ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРАВОВА ОХОРОНА ОБ'ЄКТІВ ПАТЕНТНОГО ПРАВА

Охорона прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

Правова основа і процедура охорони. Терміни дії охоронних документів.

Умови надання охорони на винаходи. Новизна, (поняття рівня техніки, пріоритет, правила його визначення, пільга по новизні), винахідницькій рівень, промислова придатність.

Умови надання охорони на корисну модель: новизна, промислова придатність.

Умови надання охорони на промисловий зразок: новизна оригінальність, промислова придатність.

Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту, припинення його дії та визнання недійсним.

ПРАВОВА ОХОРОНА ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ТОВАРНОГО ОБІГУ, ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

Правова охорона знаків для товарів і послуг. Правова основа охорони. Вид охоронного документу. Термін дії охоронних документів. Порядок одержання свідоцтва, припинення його та визнання недійсним.

Правова охорона зазначень походження товарів. Правова основа охорони. Вид охоронного документу. Термін дії охоронних документів. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання. Порядок визнання недійсною та припинення правововової охорони зазначень походження товарів.

Правова охорона фірмових найменувань.

ПРАВОВА ОХОРОНА НЕТРАДИЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Охорона прав на сорти рослин. Охоронний документ. Термін дії охоронного документу. Право на отримання. Умови і порядок набуття прав на сорти рослин. Припинення чинності майнового права на сорт та визнання його недійсним.

Охорона прав на топографії інтегральних мікросхем. Правова сторона охорони. Охоронний документ. Право на реєстрацію і її порядок. Термін дії охоронного документу.

Охорона прав на раціоналізаторську пропозицію. Механізм охорони прав. Охоронний документ. Право на винагороду.

Охорона прав на комерційну таємницю (ноу-хау). Особливість ноу-хау як об'єкта інтелектуальної власності. Способи охорони ноу-хау.

Захист від недобросовісної конкуренції.

ПРАВОВА ОХОРОНА ОБ’ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Правова охорона об’єктів авторського права. Мета охорони. Форма охорони. Способи виникнення авторського права. Державна реєстрація об'єктів авторського права. Форма охоронного документа. Термін охорони прав авторів.

Принципи та критерії виникнення суміжних прав. Охорона суміжних прав виконавців, виробників фонограм, організацій мовлення. Критерії для надання охорони суміжних прав. Знак охорони суміжних прав. Взаємозв'язок між охороною суміжних і авторських прав. Термін охорони суміжних прав.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВЛАСНИКІВ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ НА ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ

Зміст майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Права та обов'язки, що випливають з охоронного документу на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми.

Права та обов'язки, що випливають із реєстрації комерційних позначень: знака для товарів і послуг, зазначення походження товару, комерційного найменування.

Обмеження прав власника охоронного документа на об'єкт права інтелектуальної власності.

Права, що охороняються авторським правом. Обмеження авторського права. Вільне використання творів. Суміжні права, що охороняються авторським правом. Права та обов'язки учасників правовідносин, пов'язаних із суміжними права. Обмеження суміжних прав.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Ліцензія та її види. Невиключна (проста), виключна, повна, одинична, супутня, перехресна, відкрита, примусова, субліцензія тощо. Поняття "ліцензіар", "ліцензіат" і ціни ліцензії.

Договір про передання виключних майнових прав.

ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР, ВИМОГИ ДО ЙОГО УКЛАДАННЯ

Ліцензійний договір, вимоги до його укладання. Структура ліцензійного договору. Протокол про наміри та укладання договору про конфіденційність. Розробка проекту угоди. Розробка детального проекту ліцензійного договору. Оформлення і реєстрація ліцензійного договору.

ПРАВА ТА ОБОВЯЗКИ ВЛАСНИКА АВТОРСЬКОГО ПРАВА, ОБМЕЖЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА РОЗПОРЯДЖЕННЯ НИМ

Виняткова природа та види авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права авторів. Сфера дії авторського права.

Обмеження майнових авторських прав. Термін дії авторського права. Використання творів без виплати винагороди. Використання творів з виплатою винагороди.

Авторське право на похідні твори. Авторське право на складені твори. Авторське право на службові твори.

Презумпція суміжних права. Права виконавців. Права виробників фонограм і відеограм. Права організацій мовлення. Обмеження майнових суміжних прав.

Передача (відчуження) майнових авторських прав. Передача права на використання твору. Авторський договір. Види авторських договорів. Зміст авторського договору.

ЕКОНОМІКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ТОВАР

Властивості ринкового товару. Поняття корисності, рідкісності та універсальності товару. Відповідність об'єктів інтелектуальної власності цим вимогам. Обігоздатність об'єктів інтелектуальної власності. Права, що можуть бути відокремлені від підприємства чи індивідуума, і такі, що не можуть бути відокремлені. Поняття гудвілу. Вартість і ціна як економічні категорії.

Об'єкти інтелектуальної власності як товар. Вклад об'єктів інтелектуальної власності в міжнародну торгівлю між розвиненими країнами. Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності.

Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини стосовно нематеріальних активів.

ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Обставини, в яких необхідна оцінка вартості права на об'єкти інтелектуальної власності. Цілі, база оцінки та види платежів.

Особливості оцінки прав на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг), об'єкти авторського права та суміжних прав, результати НДЦКР та технічну документацію, ноу-хау.

Особливості оцінки інтелектуальної власності при внесенні до статутного капіталу, під час-банкрутства, при внесенні в заставу, під час приватизації, при оцінці вартості ліцензій тощо.

Три підходи до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Затратний підхід, дохідний підхід, ринковий підхід. Методи дисконтування і капіталізації доходу.

Ціна ліцензії. Фактори, що визначають ціну ліцензії. Види ліцензійних платежів. Визначення ціни ліцензії по методу роялті. Визначення ціни ліцензії з використанням паушальних платежів, при комбінованих платежах. Визначення мінімальної, максимальної та справедливої ціни ліцензії.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СИСТЕМА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ЇЇ ПРИЗНАЧЕННЯ

Значення захисту прав інтелектуальної власності.

Основні моменти порушення прав інтелектуальної власності. Дії, що визнаються порушенням прав власників чинних охоронних документів та заявників. Дії, що визнаються як порушення авторських прав і суміжних прав. Принципи послідовності при виборі засобів захисту: попередження конкурента, звернення в третейський суд, захист прав в судовому порядку.

Категорії спорів. Спори про визнання результатів інтелектуальної діяльності. Спори, які розглядаються тільки в судовому порядку.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ПРАВ

Правова основа для оспорювання прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку. Об'єкти інтелектуальної власності відносно яких здійснюється адміністративний порядок захисту прав. Органи, в яких здійснюється захист прав в адміністративному порядку. Засоби захисту. Адміністративна відповідальність за порушення прав.

СУДОВИЙ ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Цивільно-правові засоби захисту прав. Випадки, в яких спор о порушенні прав підвідомча суду загальної юрисдикції.

Порядок захисту прав. Два основні питання, які розглядаються в любому судовому розгляді про порушення прав інтелектуальної власності.

Кримінальна відповідальність про порушення прав. Кримінально-правова санкція за незаконне посягання на права. Типові випадки захисту прав, що ведуть за собою кримінальну відповідальність.

ЗАХИСТ ПРАВ НА ОБ’ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ВИЗНАНИХ У МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ НОРМ ТА ПРАВИЛ

Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS. Адміністративна процедура, цивільно-правові способи захисту прав, а також кримінальні процедури та штрафи, що можуть бути використані до порушників прав.

Напрями гармонізації законодавства України з питань захисту прав на об’єкти інтелектуальної власності до визнаних у міжнародній практиці норм та правил.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	сз	лаб	інд	с.р.		лк	пр	лаб	інд	с.р.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
МОДУЛЬ 1												
Тема 1. Поняття системи правової охорони інтелектуальної власності. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності	11	2	2			7	10					10
Тема 2. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності	11	2	2			7	10					10
Тема 3. Система охорони інтелектуальної власності в Україні та світі	11	2	2			7	11	1				10
Тема 4. Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності. Правова охорона об'єктів патентного права	12	2	2			8	12	1				11
Разом за модулем 1	**45**	**8**	**8**			**29**	**43**	**2**				**41**
МОДУЛЬ 2												
Тема 1. Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів та послуг	11	2	2			7	11	1				10
Тема 2. Розпорядження правами інтелектуальної власності.	11	2	2			7	11	1				10
Тема 3. Економіка інтелектуальної власності. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності	11	2	2			7	12		2			10
Тема 4. Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення	12	2	2			8	13		2			11
Разом за модулем 2	**45**	**8**	**8**			**29**	**47**	**2**	**4**			**41**
Усього годин	**90**	**16**	**16**			**58**	**90**	**4**	**4**			**82**

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Поняття системи правової охорони інтелектуальної власності. Міжнародна система охорони інтелектуальної власності	*лекція семінар*	Результат інтелектуальної праці як об'єкт власності. Відміна між матеріальними і нематеріальними об'єктами власності. Поняття права інтелектуальної власності, виключного права. Особисті немайнові і майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності. Матеріальна складова інтелектуальної власності (майнове право). Авторське (особисте) немайнове право інтелектуальної власності. Визначення і поняття об'єктів права інтелектуальної власності. Визначення об'єктів права інтелектуальної власності у відповідності до Стокгольмської (1967 р.) Конвенції. Визначення об'єктів промислової власності у відповідності до Паризької Конвенції по охороні промислової власності (1883 р.). Поняття об'єктів авторського права і суміжних прав. Паризька конвенція (1883 р.) "Про охорону промислової власності" і Міжнародний Союз по охороні промислової власності. Інші міжнародні угоди та договори з питань охорони промислової власності. Порядок патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах. Принципи визначення доцільності і процедури правової охорони в іноземних державах. Правова охорона відповідно до національних законодавств. Правова охорона відповідно до договору про патентну кооперацію. Правова охорона відповідно до регіональних угод. Міжнародна охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Принципи національного режиму. Принцип "автоматичної" охорони. Пріоритет міжнародного права перед національним.
2	Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності	*лекція семінар*	Об'єкти і суб'єкти авторського права і суміжних прав. Об'єкти охорони авторського права. Об'єкти інтелектуальної власності, що не охороняються авторським правом. Об'єкти охорони суміжним правом. Суб'єкти авторського права і суміжних прав. Інфраструктура для реалізації авторських прав. Організації колективного управління авторськими правами. Об'єкти права промислової власності. Поняття та ознаки винаходу. Об'єкти винаходу. Об'єкти, що не визнаються винаходом. Поняття та ознаки корисної моделі. Поняття та ознаки промислового зразка. Засоби індивідуалізації суб'єктів підприємницької діяльності: знаки для товарів та послуг, фірмові найменування, зазначення походження товарів. Поняття і види знаків для товарів і послуг. Поняття і види зазначення походження товарів. Поняття права на фірмові найменування. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Поняття і ознаки нетрадиційних об'єктів права промислової власності: топографій інтегральних мікросхем; сортів рослин; комерційної таємниці. Захист від недобросовісної конкуренції. Суб'єкти права промислової власності. Представники у

			справах інтелектуальної власності.
3	Система охорони інтелектуальної власності в Україні та світі	*лекція семінар*	Поняття інститутів права інтелектуальної власності. Інститут авторського права і суміжних прав. Інститут патентного права. Інститут прав на засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів та послуг. Інститут прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності в нормах Конституції України і Цивільного кодексу. Відображення норм права інтелектуальної власності у загальному законодавстві України. Джерела спеціального законодавства України з питань охорони інтелектуальної власності. Джерела права промислової власності. Джерела авторського права і суміжних прав. Джерела правової охорони нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Питання вдосконалення національного законодавства в сфері охорони прав інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Головна мета ВОІВ. Структура ВОІВ. Членство в ВОІВ. Союзи та договори, адміністративні функції яких виконує ВОІВ. Участь України в роботі ВОІВ. Значення міжнародного співробітництва в сфері інтелектуальної власності для України. Співробітництво в рамках міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності. Європейська патентна організація (ЄПО). Євразійська патентна організація. Міжнародні договори з питань охорони промислової власності. Регіональні угоди з питань охорони промислової власності. Угоди з питань міжнародної класифікації об'єктів промислової власності. Міжнародні конвенції в сфері охорони авторських прав і суміжних прав. Угода про торговельні аспекти прав на інтелектуальну власність.
4	Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності. Правова охорона об'єктів патентного права	*лекція семінар*	Охорона прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки. Правова основа і процедура охорони. Терміни дії охоронних документів. Умови надання охорони на винаходи. Новизна, (поняття рівня техніки, пріоритет, правила його визначення, пільга по новизні), винахідницькій рівень, промислова придатність. Умови надання охорони на корисну модель: новизна, промислова придатність. Умови надання охорони на промисловий зразок: новизна оригінальність, промислова придатність. Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту, припинення його дії та визнання недійсним.
5	Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Правова охорона засобів індивідуалізації	*лекція семінар*	Правова охорона об'єктів авторського права. Мета охорони. Форма охорони. Способи виникнення авторського права. Державна реєстрація об'єктів авторського права. Форма охоронного документа. Термін охорони прав авторів. Принципи та критерії виникнення суміжних прав.

	учасників товарного обігу, товарів та послуг		Охорона суміжних прав виконавців, виробників фонограм, організацій мовлення. Критерії для надання охорони суміжних прав. Знак охорони суміжних прав. Взаємозв'язок між охороною суміжних і авторських прав. Термін охорони суміжних прав. Правова охорона знаків для товарів і послуг. Правова основа охорони. Вид охоронного документу. Термін дії охоронних документів. Порядок одержання свідоцтва, припинення його та визнання недійсним. Правова охорона зазначень походження товарів. Правова основа охорони. Вид охоронного документу. Термін дії охоронних документів. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання. Порядок визнання недійсною та припинення правовової охорони зазначень походження товарів. Правова охорона фірмових найменувань.
6	Розпорядження правами інтелектуальної власності.	*лекція семінар*	Зміст майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності. Права та обов'язки, що випливають з охоронного документу на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми. Права та обов'язки, що випливають із реєстрації комерційних позначень: знака для товарів і послуг, зазначення походження товару, комерційного найменування. Обмеження прав власника охоронного документа на об'єкт права інтелектуальної власності. Права, що охороняються авторським правом. Обмеження авторського права. Вільне використання творів. Суміжні права, що охороняються авторським правом. Права та обов'язки учасників правовідносин, пов'язаних із суміжними права. Обмеження суміжних прав. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія та її види. Невиключна (проста), виключна, повна, одинична, супутня, перехресна, відкрита, примусова, субліцензія тощо. Поняття "ліцензіар", "ліцензіат" і ціни ліцензії. Договір про передання виключних майнових прав. Ліцензійний договір, вимоги до його укладання. Структура ліцензійного договору. Протокол про наміри та укладання договору про конфіденційність. Розробка проекту угоди. Розробка детального проекту ліцензійного договору. Оформлення і реєстрація ліцензійного договору. Виняткова природа та види авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права авторів. Сфера дії авторського права. Обмеження майнових авторських прав. Термін дії авторського права. Використання творів без виплати винагороди. Використання творів з виплатою винагороди. Авторське право на похідні твори. Авторське право на складені твори. Авторське право на службові твори. Презумпція суміжних права. Права виконавців. Права виробників фонограм і відеограм. Права організацій мовлення. Обмеження майнових суміжних прав.

			Передача (відчуження) майнових авторських прав. Передача права на використання твору. Авторський договір. Види авторських договорів. Зміст авторського договору.
7	Економіка інтелектуальної власності. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності	*лекція семінар*	Властивості ринкового товару. Поняття корисності, рідкісності та універсальності товару. Відповідність об'єктів інтелектуальної власності цим вимогам. Обігоздатність об'єктів інтелектуальної власності. Права, що можуть бути відокремлені від підприємства чи індивідуума, і такі, що не можуть бути відокремлені. Поняття гудвілу. Вартість і ціна як економічні категорії. Об'єкти інтелектуальної власності як товар. Вклад об'єктів інтелектуальної власності в міжнародну торгівлю між розвиненими країнами. Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини стосовно нематеріальних активів. Обставини, в яких необхідна оцінка вартості права на об'єкти інтелектуальної власності. Цілі, база оцінки та види платежів. Особливості оцінки прав на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг), об'єкти авторського права та суміжних прав, результати НДЦКР та технічну документацію, ноу-хау. Особливості оцінки інтелектуальної власності при внесенні до статутного капіталу, під час-банкрутства, при внесенні в заставу, під час приватизації, при оцінці вартості ліцензій тощо. Три підходи до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Затратний підхід, дохідний підхід, ринковий підхід. Методи дисконтування і капіталізації доходу. Ціна ліцензії. Фактори, що визначають ціну ліцензії. Види ліцензійних платежів. Визначення ціни ліцензії по методу роялті. Визначення ціни ліцензії з використанням паушальних платежів, при комбінованих платежах. Визначення мінімальної, максимальної та справедливої ціни ліцензії.
8	Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення	*лекція семінар*	Значення захисту прав інтелектуальної власності. Основні моменти порушення прав інтелектуальної власності. Дії, що визнаються порушенням прав власників чинних охоронних документів та заявників. Дії, що визнаються як порушення авторських прав і суміжних прав. Принципи послідовності при виборі засобів захисту: попередження конкурента, звернення в третейський суд, захист прав в судовому порядку. Категорії спорів. Спори про визнання результатів інтелектуальної діяльності. Спори, які розглядаються тільки в судовому порядку. Правова основа для оспорювання прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку. Об'єкти інтелектуальної власності відносно яких здійснюється адміністративний порядок захисту прав. Органи, в яких здійснюється захист прав в адміністративному порядку.

			Засоби захисту. Адміністративна відповідальність за порушення прав. Цивільно-правові засоби захисту прав. Випадки, в яких спор о порушенні прав підвідомча суду загальної юрисдикції. Порядок захисту прав. Два основні питання, які розглядаються в любому судовому розгляді про порушення прав інтелектуальної власності. Кримінальна відповідальність про порушення прав. Кримінально-правова санкція за незаконне посягання на права. Типові випадки захисту прав, що ведуть за собою кримінальну відповідальність. Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS. Адміністративна процедура, цивільно-правові способи захисту прав, а також кримінальні процедури та штрафи, що можуть бути використані до порушників прав. Напрями гармонізації законодавства України з питань захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до визнаних у міжнародній практиці норм та правил.

9. Форми та методи контроля

Контроль успішності здобувачів, як сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання відомостей про рівень опанування ним програмного матеріалу, оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками і вміннями, що необхідні для виконання завдань професійної діяльності, є важливою ланкою навчального процесу.

Формами контролю, що використовується при перевірці (виявлені знань, умінь та навичок), оцінювані (вимірювані знань, умінь, навичок) та обліку (фіксування) одержаних результатів є поточний, проміжний та підсумковий контролі. Поточний контроль знань, вмінь та навичок пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і спонукає здобувачів готуватись до занять систематично і планомірно, накопичуючи тим самим максимально можливу суму балів за встановлений період навчання (модуль, семестр тощо). Проміжний контроль знань, вмінь та навичок є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей здобувачів. Підсумковий контроль являє формою перевірки здобувачів щодо оцінки набутих ними тих компетентностей, що передбачені освітньою програмою.

З основних форм організації перевірки знань, навичок і вмінь (індивідуальна, фронтальна і групова) використовуються індивідуальна та групова. Для реалізації цих форм перевірки, залежно від форми контролю, використовують такі методи контролю: перевірка індивідуальних практичних завдань і пояснення їх результатів, два проміжні контролі у формі тестування та розв'язання ситуаційного кейсу, підсумкове тестування.

Підсумковий контроль з освітнього компонента здійснюється у формі заліку. Результати навчання здобувача оцінюються за двобальною шкалою «зараховано – не зараховано». Шляхом перевірки виконаних здобувачем завдань (робіт) та усного опитування, викладач визначає достатність рівня знань здобувача вищої освіти за кожною темою.

У разі успішного захисту всіх видів робіт виставляється оцінка «зараховано».

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
60 – 100	зараховано
1-59	не зараховано

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здійснюється шляхом поточного, двох проміжних та підсумкового контролів. Максимальна сума за всі види навчальної діяльності – 100 балів: виконання завдань восьми семінарських занять – 40 балів, два проміжні контролі – 40 балів, підсумковий контроль – 20 балів.

Розподіл балів

Вид роботи	Кількість	Максимум за одну роботу	Разом
Завдання семінарських занять	8	5	40
Проміжний контроль № 1	1	20	20
Проміжний контроль № 2	1	20	20
Підсумковий контроль	1	20	20
Разом			100

Поточний контроль: завдання семінарських занять. Бали нараховуються за виконання конкретного завдання та пояснення отриманих результатів, а не за сам факт присутності на занятті. Завдання виконуються на прикладах матеріалознавчих розробок, технологій оброблення матеріалів та інших результатів науково-технічної діяльності.

Тема заняття	Оцінювана робота	Максимум
Міжнародна система охорони інтелектуальної власності	Порівняльна довідка про національний і міжнародний шляхи набуття прав на технічне рішення у сфері матеріалознавства із зазначенням використаних джерел.	5
Об’єкти і суб’єкти права інтелектуальної власності	Аналіз навчального кейсу: визначення об’єктів правової охорони, можливих авторів і правовласників матеріалознавчої розробки; обґрунтування висновків.	5
Система охорони інтелектуальної власності в Україні	Патентно-інформаційний пошук щодо матеріалу або технології: пошуковий запит, використані бази, реквізити щонайменше трьох релевантних документів та короткий порівняльний висновок.	5
Правова охорона об’єктів патентного права	Навчальна довідка щодо можливості охорони технічного рішення: сутність розробки, аналоги, застосовні умови патентоздатності та запропонована послідовність дій.	5
Правова охорона засобів індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів та послуг	Розв’язання кейсу щодо позначення виробника матеріалів або продукції: вибір засобу індивідуалізації, можливі перешкоди для охорони та порядок набуття прав.	5
Права та обов’язки власників охоронних документів, обмеження прав	План управління інтелектуальною власністю навчального матеріалознавчого проєкту: належність прав, конфіденційність, строки подання заявок і публікацій, використання результатів.	5
Оцінка вартості прав на об’єкти інтелектуальної власності	Навчальний розрахунок вартості прав або ліцензійної винагороди за заданими вихідними даними з поясненням підходу, припущень і висновків.	5
Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення	Розв’язання кейсу можливого порушення прав на матеріалознавчу розробку: визначення порушеного права, необхідних доказів, способів захисту та послідовності дій.	5
Разом		40

Пошукові та правові висновки виконуються з навчальною метою і не підмінюють експертизу заявки або професійний правовий висновок.

Критерії оцінювання завдань семінарських занять. Кожне завдання оцінюється за п’ятьма критеріями:

Критерій	Максимум
Повнота виконання завдання та відповідність поставленій проблемі	1
Правильність застосування правових понять і чинних норм	1
Обґрунтованість аналізу, висновків або розрахунків	1
Коректність використання джерел, документів і вихідних даних	1
Логічність викладу та здатність пояснити запропоноване рішення	1
Разом	5

За кожним критерієм нараховується: 1 бал – вимогу виконано повністю; 0,5 балу – виконано частково; 0 балів – не виконано або допущено принципову помилку. Максимальний результат за практичне завдання – 5 балів, мінімальний позитивний – 3 бали.

Кожен здобувач отримує індивідуальну оцінку. Підготовка матеріалів під час самостійної роботи та їх обговорення на занятті становлять одне оцінюване завдання; бали за них не дублюються.

Проміжний контроль № 1 проводиться після опрацювання тем першої половини курсу та охоплює систему охорони інтелектуальної власності, об’єкти й суб’єктів прав, патентно-інформаційний пошук і набуття прав.

Проміжний контроль № 2 проводиться після опрацювання тем другої половини курсу та охоплює використання і розпорядження правами, економічні аспекти інтелектуальної власності та захист прав.

Кожен проміжний контроль містить:

Складова	Правило оцінювання	Максимум
10 тестових завдань з однією правильною відповіддю	Правильна відповідь — 1 бал; неправильна або відсутня — 0 балів	10
Один ситуаційний кейс	За критеріями, наведеними нижче	10
Разом за один проміжний контроль		20

Ситуаційний кейс оцінюється за п’ятьма критеріями, кожен – від 0 до 2 балів:

1. Правильність визначення правової проблеми.

2. Коректність вибору та застосування правових норм.

3. Аналіз обставин, документів і можливих альтернатив.

4. Обґрунтованість запропонованого рішення.

5. Логічність і чіткість висновків.

За кожним критерієм: 2 бали – повне й правильне виконання; 1 бал – часткове виконання з недоліками; 0 балів – вимогу не виконано або висновок принципово неправильний.

Максимальний результат кожного проміжного контролю – 20 балів, мінімальний позитивний – 12 балів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку та передбачає комплексне тестування за змістом дисципліни. Тест містить 20 завдань з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь – 1 бал, неправильна або відсутня – 0 балів. Максимальний результат – 20 балів, мінімальний позитивний – 12 балів.

Тест охоплює об’єкти і суб’єктів інтелектуальної власності, набуття прав, патентно-інформаційні джерела, використання та розпорядження правами, економічні аспекти й способи захисту. Завдання підсумкового контролю є окремими від завдань проміжних контролів; бали за попередні роботи повторно не нараховуються.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови отримання не менше 60 балів зі 100 та позитивного виконання всіх обов’язкових компонентів: не менше 3 балів за кожне практичне завдання і не менше 12 балів за кожен проміжний та підсумковий контроль.

Здобувачі можуть доопрацювати роботи та повторно пройти контрольні заходи, за якими не досягнуто мінімального позитивного результату, відповідно до встановленого в Університеті порядку. Попередні та повторні результати одного контрольного заходу не сумуються.

Строки виконання, умови завдань і критерії оцінювання завчасно оприлюднюються в Moodle.

11. Політика курсу

Організація навчання та комунікація. Основні навчальні матеріали, завдання для самостійної роботи, критерії їх оцінювання та терміни виконання розміщуються в системі Moodle. Консультації проводяться відповідно до графіка консультацій викладача, а за необхідності — із застосуванням засобів дистанційного зв'язку.

Відвідування занять. Відвідування навчальних занять є важливою складовою опанування дисципліни. У разі пропуску заняття здобувач самостійно опрацьовує відповідний навчальний матеріал та за потреби може отримати консультацію викладача. Оцінювання здійснюється на підставі досягнення визначених результатів навчання та виконання передбачених програмою контрольних завдань.

Дедлайни та повторне виконання робіт. Терміни виконання навчальних завдань повідомляються здобувачам заздалегідь та зазначаються в Moodle. За наявності обґрунтованих обставин термін виконання може бути змінений за погодженням із викладачем. Роботи, за які отримано результат нижчий від мінімально встановленого рівня, можуть бути доопрацьовані та повторно подані відповідно до встановленого порядку.

Академічна доброчесність. Здобувачі зобов'язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності та інших нормативних документів НУ «Запорізька політехніка». Не допускаються академічний плагіат, фабрикація або фальсифікація даних, списування, виконання оцінюваної роботи іншою особою, недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, та інші порушення академічної доброчесності.

Використання генеративного штучного інтелекту. Використання технологій генеративного штучного інтелекту здійснюється відповідно до Декларації про принципи використання генеративного штучного інтелекту в НУ «Запорізька політехніка». Допустимий рівень використання ШІ визначається умовами конкретного навчального завдання. У разі його використання здобувач повинен дотримуватися встановлених вимог щодо зазначення такого використання та самостійно перевіряти достовірність використаної інформації.

Оскарження результатів оцінювання. Здобувач має право отримати від викладача пояснення щодо результатів оцінювання та оскаржити результати контрольного заходу відповідно до нормативних документів НУ «Запорізька політехніка».

Академічна взаємодія. Учасники освітнього процесу дотримуються принципів взаємної поваги, академічної етики, недискримінації та толерантності. Цифрові пристрої можуть використовуватися під час занять у навчальних цілях за умови, що це не перешкоджає освітньому процесу.

12. Методичне забезпечення

1. Права інтелектуальної власності та їх захист : навчально-метод. посібник [Електронне видання] / О. І.Харитонова, Г. О. Ульянова С. В. Мазуренко, А. В. Кирилюк, Н. П. Бааджи, Л. І Галупова, І. В. Мартинюк. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Видавництво "Юридика", 2024. 121 с. Режим доступу : https://doi.org/10.32837/11300.27459

2. Методичні рекомендації з проведення судових експертиз та експертних досліджень промислових зразків : науково-практ. посіб. / за наук. ред. Дорошенка О. Ф.; НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2021. 56 с. https://drive.google.com/file/d/1RpO4gjxySgPsd3Rwz00lUGd2KT-Kq_NY/view

3. Методичні матеріали. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: збірник типових форм договорів та коментар до них / колектив авторів; за наук. ред. Н. М. Мироненко. К. : НДІ ІВ НАПрН України, 2019. 96 с. (https://drive.google.com/file/d/1AKHYEIimCT6IWVT1gTgEFtHYYNt_23zS/view.)

4. Методичні матеріали. Актуальні питання захисту права інтелектуальної власності: навчально-практичний посібник / А.В. Шабалін. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, 2019. 200 с. (https://drive.google.com/file/d/1kqFPIKx7EqkTUsdzGXxUqazk18s9NxaJ/view)

5. Методичні матеріали. Актуальні проблеми охорони та захисту суміжних прав: практикум / А. С. Штефан. К. : НДІ ІВ НАПрНУ, 2019. 28 с. https://drive.google.com/file/d/1Il7MDmCSpXNWx6biqdOmr9J7FkXrRhv8/view

6. Методичні матеріали. Актуальні проблеми авторського права України : практикум / А. С. Штефан. К. : НДІ ІВ НАПрНУ, 2019. 42 с. https://drive.google.com/file/d/16BywvYzZgZJKcdvVU_LgpeMLcqkfyFvw/view

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

Базова література

1. Мікульонок, І. О. Інтелектуальна власність та патентознавство [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за технічними спеціальностями / І. О. Мікульонок ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 5-те видання, перероблене і доповнене – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 248 с. URI https://ela.kpi.ua/handle/123456789/68179

2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. – Т. 8 : Інформаційне право. Право інтелектуальної власності / редкол.: О. П. Орлюк (співголова), В. Г. Пилипчук (співголова) та ін. ; Нац. акад прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Яро слава Мудрого ; Держ. наук. установа «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. акад. прав. наук України» ; НДІ інтелект. власності Нац. акад. прав. наук України. 2026. 608 с.

3. Даниленко Ю. А., Юрчишин О. Я. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ. Практичні аспекти / Посібник під ред. Б.В. Гриньова – Харків: Вид-во «ІСМА», 2023. 188 С.

4. Інтелектуальна власність : підручник / П. Г. Перерва [та ін.]; ред.: П.Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобєлєва ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с. (http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41572).

5. Попова Л. М. Інтелектуальна власність : підручник / Л. М. Попова, А.В. Хромов, І. В. Шуба ; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків : Федорко М. Ю., 2021. 262 с. (http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/55638/3/Book_2021_Popova_Intelektualna_vlasnist.pdf).

Додаткова література

1. Проблеми теорії і практики захисту права інтелектуальної власності: монографія / Шабалін А. В., Штефан О. О.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К., Інтерсервіс, 2026. 84 с.

2. Охорона інтелектуальної власності, трансфер технологій та знань в наукових організаціях та закладах вищої освіти. Захист від недобросовісної конкуренції: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (05 червня 2026 р.) : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2026. 262 с.

3. Штучний інтелект, сучасні технології та право в Україні : монографія [Електронне видання] / за заг. ред.: О. А. Костенка ; Держ. наук. установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса : Фенікс, 2026. 356 с.

4. Актуальні проблеми використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності: монографія; за заг. ред. д. ю. н., проф., член-кореспондента НАПрН України Мироненко Н. М., к. ю. н., ст. дослідника Дорошенка О. Ф.; Науководослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К.: Інтерсервіс, 2025. 160 с.

5. Право інтелектуальної власності : підручник / О. С. Юнін, К. Р. Резворович, М. П. Юніна та ін. - Дніпро : ДДУВС, 2025. - 148 с.

6. Еннан Р. Є. Право інтелектуальної власності : навчально-методичний посібник / Р. Є. Еннан, С. В. Мазуренко. Одеса : НУ «ОЮА», 2019. 136 с. https://doi.org/10.32837/11300.14908 (http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16024)

7. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І. М. та ін. Київ : К.І.С., 2018. 424 с. (http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook_.pdf)

8. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с. (https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/23778)

9. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг.ред. О.І. Харитонова. К.: Юрінком Інтер, 2019. 540 с.

10. Юридична відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності: матеріально-правовий та процесуально-правовий аспекти (колективна монографія); за наук. ред. Мироненко Н. М.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2022 . 252 с. https://drive.google.com/file/d/11mng_ouzdyJd5eMAM48kaORJqO_quqc6/view

11. Економіко-правові проблеми інтенсифікації сфери інтелектуальної власності України під впливом нових викликів розвитку неоекономіки : монографія / за наук. ред. д.е.н., проф., академіка АТН України та УАН О. Б. Бутнік-Сіверського: кол. авторів: Г. О. Андрощук, Ю. Л. Борко, О. Б. Бутнік-Сіверський, О. П. Орлюк; НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ. К.: Інтерсервіс, 2022. 470 с. https://drive.google.com/file/d/1-cBxLY2n8itZoqUJU9B5wa_6DyK9swvt/view

14. Рекомендовані інформаційні джерела

– Всесвітня організація інтелектуальної власності WIPO – https://www.wipo.int/portal/en/index.html

– каталог курсів з інтелектуальної власності на сайті BOIB - https://welc.wipo.int/acc/index.jsf.

– база даних патентних документів BOIB – https://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf

– база даних Європейського патентного відомства – https://worldwide.espacenet.com/

– Національний офіс інтелектуальної власності – http://nipo.gov.ua

– Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» – https://ukrpatent.org/uk.

– Державне підприємство «Українське агентство з авторських та суміжних прав» – http://uacrr.org

– Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності http://www.ndiiv.org.ua/index.php/ua/